

AZ ÖSSZETETT MONDAT ÍRÁSJELEI

Az általános iskolák 8. osztálya számára

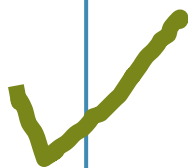
Készítette: Horváth Rice Valéria

A vessző használata

A **hogy**
elé
vesszőt
teszünk!

Az **és** ele nem teszünk
vesszőt!

és
s
meg
vagy

előtt is kitesszük a
vesszőt!

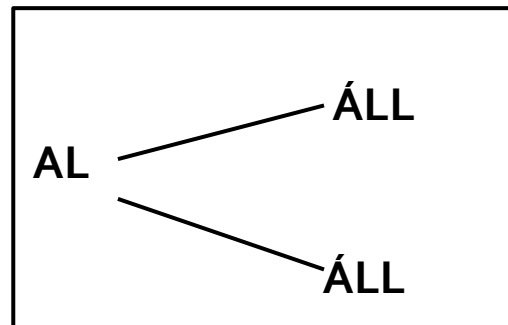
A tagmondatokat mindig vesszővel választjuk el.

Tagmondat-e vagy halmazott állítmány?

Bevágta az ajtót, és dühösen elrohant.

Hirtelen felugrott és elrohant.

A vessző használata
ilyenkor ingadozó,
mindkét megoldás jó.

Külön tagmondat-e a mint kötőszóval bevezetett hasonlítás?

Szép mint a tündér.

Nincs állítmány, hiányos mondat.

Fehér lett mint a fal.

Nincs állítmány, hiányos mondat.

A hiányos mondat is mondat, és teljes értékű tagmondatnak számít, tehát ilyen esetben is **használunk vesszőt.**

Hogyan helyes: **több, mint** esetleg **több mint**?

A deciliter több[🍌] mint a centiliter?

(A deciliternél többet, a decilitert többször, stb.)

Ha ragozható, akkor teszünk vesszőt.

Ez több mint szemtelenség. ~~🍌~~

több mint = a *majdnem* ellentéte, nem ragozható, nem hasonlat, inkább fokozás

Ilyen esetben nem teszünk vesszőt.

A mondatokat záró írásjelek

1. Mellérendelő összetett mondat

Esik a hó, mégis fekete az utca

Sokat késik, ne várjunk rá

Bár lenne nekem egy is, minek neked kettő

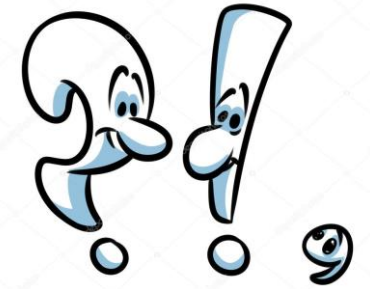
Induljunk már, miért várnánk tovább

Az utolsó tagmondat típusa dönti el, milyen írásjel kerül a végére.

Mondatzáró írásjelek

2. Alárendelő összetett mondat

Ki mint vet, **úgy** arat

azt

Szeretném tudni, mi a baja

azt

Érzed-e, mekkora a baj

Folytasd **ott**, ahol abbahagytad

A főmondat típusa dönti el, milyen írásjel kerül a végére.

Kivétel a szabály alól

Kérdem én, olyan nagy baj ez?

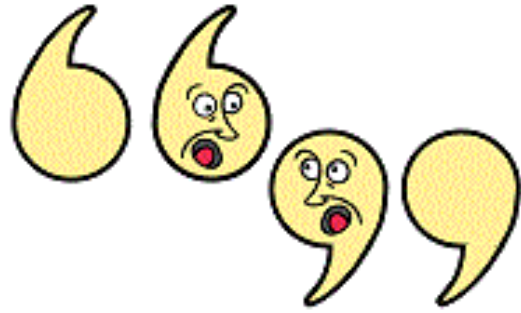
Javaslom, ne üsse bele az orrát!

Hiába mondtam neki, hogy nem szabad bejönni!

A főmondat itt csak a figyelem felkeltésére szolgál, csak frázis, szólam.

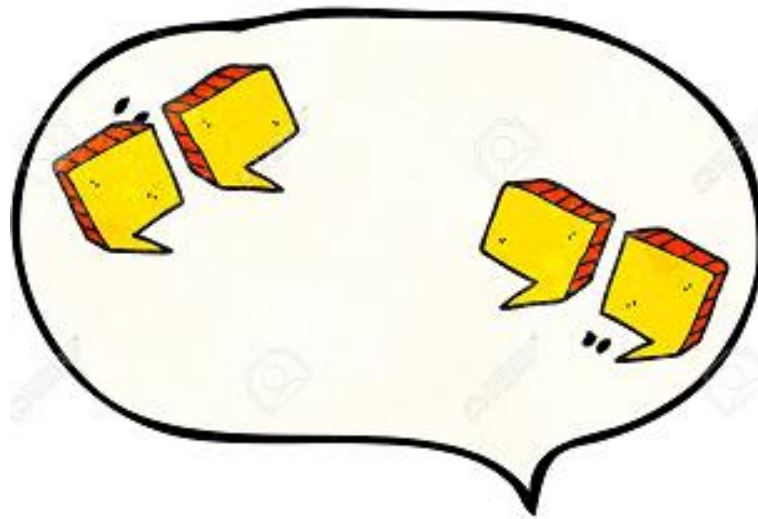
A főmondat itt idézet.

AZ IDÉZÉS

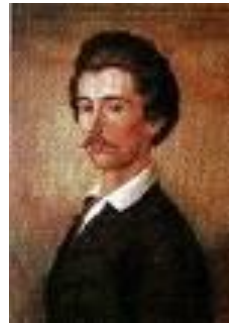

Az idézés azt jelenti, hogy saját szövegünkben más szavait használjuk

IDÉZŐ MONDAT

Az elbeszélő saját szavaival közli, kitől idéz. Leginkább tárgyi alárendelő mondat.

Példa:

Petőfi egyik a versében *azt* írta:

IDÉZET

Az illető szavai, akire az elbeszélő hivatkozott, és amelyeket szó szerint tolmácsol.

„Süvölt a zivatar
A felhős ég alatt.
A tél iker fiai,
Eső és hó szakad.”

AZ IDÉZET FAJTÁI

EGYENES IDÉZET

SZÓ SZERINTI IDÉZET

Kettőspontot és idézőjelet használunk

Példa

Lázár István írta: „Mai szemmel elképesztő, hogy akkoriban tulajdonképpen milyen könnyű volt lapot alapítani.”

FÜGGŐ IDÉZET

TARTALMI IDÉZET

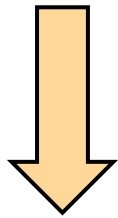
Nem használunk idézőjelet

Példa

Lázár István elképedve állapítja meg, hogy abban az időben milyen könnyű volt lapot alapítani.

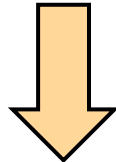
SORREND AZ EGYENES IDÉZETBEN

1. IDÉZŐ MONDAT
2. IDÉZET

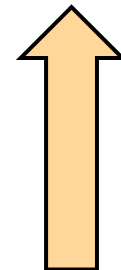
Petőfi ezt írja egyik versében:
„Nem Pesten történt, amit hallotok. Ott ily regényes dolgok nem történnek.”

1. IDÉZET
2. IDÉZŐ MONDAT

„Nem Pesten történt, amit hallotok. Ott ily regényes dolgok nem történnek.” - írja egyik versében Petőfi.

„Nem Pesten történt, amit hallotok.” - írja egyik versében Petőfi – Ott ily regényes dolgok nem történnek.”

1. IDÉZŐ MONDAT
2. IDÉZET
3. IDÉZŐ MONDAT

AZ EGYENES IDÉZET HELYESÍRÁSA

NYELVTANKÖNYV: **85. oldal**

Csáth Géza diákkori naplójában egy helyütt ezt írta: "A vízivási versenyben győztem."

kettőspont

Idézőjel
Szabályosan elől lent, a
végén fent.

**Az idézetnek pontosnak kell lennie, pont olyanak
ahogy az eredeti szövegben áll.**

Ha az idéző mondat megelőzi az idézetet:

Bessenyei ma is érvényes igazságot fogalmazott meg: „Minden nemzet a maga nyelvén lett tudós, de idegenen sohasem.”

Örök kérdést tesz fel Vörösmarty: „Mi dolgunk a világon?”

Ma is gyakran idézzük Madách szavait: „Mondottam, ember: küzdj és bízva bízzál!”

A berekesztő idézőjel előtt van a mondatvégi írásjel, a mondat típusának megfelelő.

Ha az idéző mondat követi az idézetet:

„Ismerni a jót könnyebb, mint követni” – írja Kölcsey.

„Ó, megvan-e még az otthon?” – sóhajt fel Radnóti.

„Még kér a nép, most adjatok neki!” – figyelmezteti Petőfi az urakat.

- az idéző mondatot gondolatjellel kapcsoljuk
  - kisbetűvel kezdjük
  - az idézet végére nem tesszük ki a pontot
- a felkiáltójelet vagy a kérdőjelet viszont kiteszük

Idézetbe iktatott idéző mondat

„A tudományos felfogás szerint – írja Kosztolányi – nincs semmiféle rangkülönbség a nyelvek közt.”

„Lesz-e gyümölcs a fán – kérdi Petőfi -, melynek nincs virága?”

„Az eszmék erősebbek a rossz anyagnál – vallja Madách. – Ezt ledöntheti erőszak, az örökre élni fog.”

- Az idéző mondatot gondolatjellel kapcsoljuk, kisbetűvel kezdjük
- Ha van vessző vagy más írásjel az idézet első része végén, azt az idéző mondatot záró gondolatjel után tesszük.

Köszönöm a
figyelmet!